

HOOFDSTUK 11: De arbeidsmarkt

Vraag naar arbeid: de werkgevers

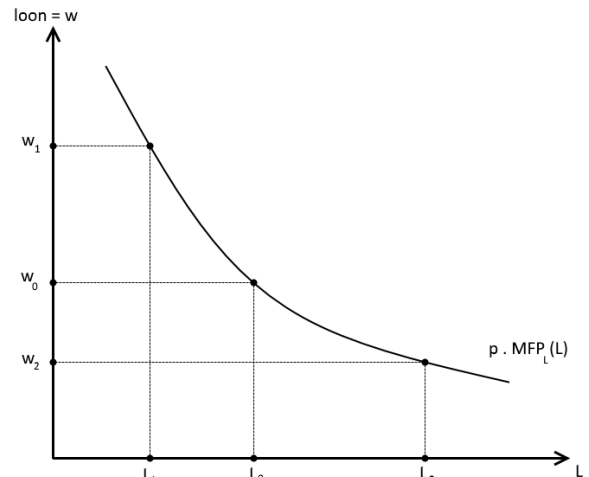
Producenten bieden jobs aan en betalen in ruil daarvoor loon. Producenten zijn dus de vragers naar arbeid en werknemers zijn de gevers van arbeid.

De verwarrende taal van gever en nemer van arbeid suggereert dat werknemers vragers zijn naar arbeid. Dit komt doordat werkgevers (zeker historisch) meer marktmacht hebben dan de werknemers en dat daarom een arbeidscontract lijkt op een gunst van een werkgever. Toch biedt de werknemer zijn arbeid aan en 'koopt' de werkgever de arbeid.

De vraag naar arbeid wordt voorgesteld door de volgende functie:

$$w = p \cdot MFP_L(L)$$

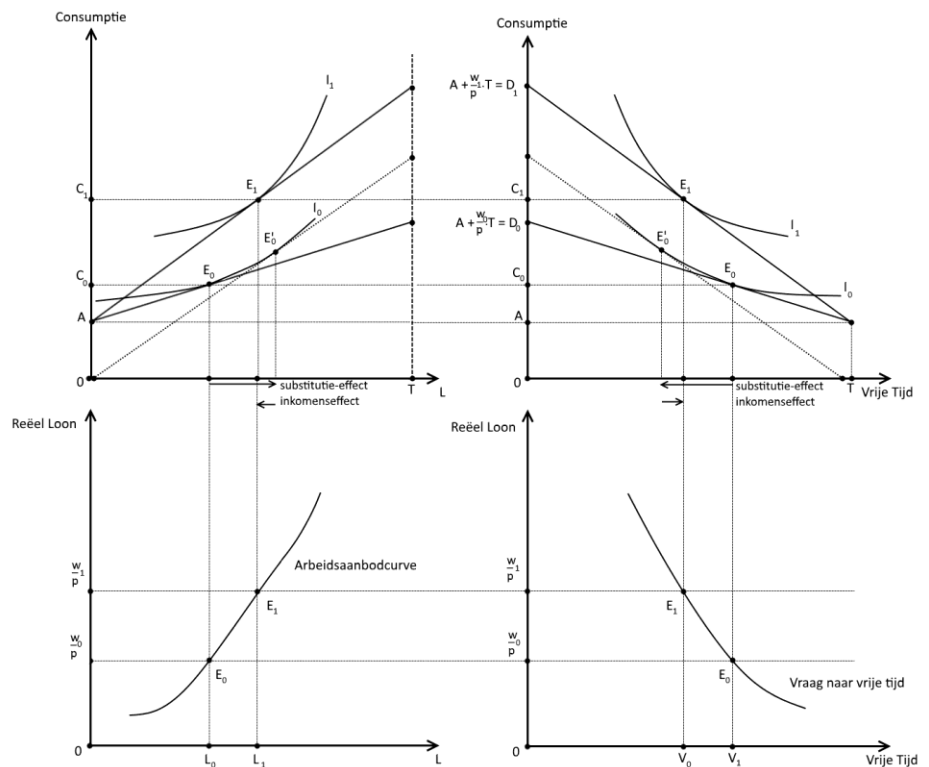
(Met w = loon, p = outputprijs en $MFP_L(L)$ = de marginale arbeidsproductiviteit) Indien de prijs van het product dat de werkgever produceert toeneemt, zal voor hetzelfde loon, meer vraag zijn naar arbeid. Verder is het ook logisch dat indien de arbeidsproductiviteit toeneemt zal de vraag naar arbeid toenemen. Dit is ook een mogelijke verklaring voor de verschillende lonen van werknemers. In sectoren waar producten duurder verkocht worden, kunnen lonen hoger zijn en indien sommige werknemers productiever zijn, kunnen ze een hoger loon hebben als minder productieve werknemers.

Op korte termijn beschouwen we nog het kapitaalniveau van de onderneming als gegeven. Op lange termijn beslist de producent ook over zijn aankoop van kapitaal, naast zijn aankoop van arbeid. Dit zal invloed hebben op de elasticiteit van de vraagcurve naar arbeid. Zo zal op lange termijn de vraag naar arbeid elastischer worden indien kapitaal een substituuut is en indien kapitaal meer een complement van arbeid is, zal de vraag inelastischer worden op lange termijn.

Aanbod van arbeid: de werknemers

Werknemers staan voor de keuze tussen consumptie en vrije tijd. Door hun arbeid aan te bieden op de arbeidsmarkt, verdienen ze een loon, wL , hetgeen ze kunnen gebruiken om te consumeren. Tijd is schaars en per dag is er maar T tijd om aan arbeid en vrije tijd te spenderen. De twee bovenste grafieken zijn een spiegeling van elkaar waarbij het enigste verschil is dat we in de eerste grafiek de geleverde arbeid op de x-as plaatsen en bij de tweede de vrije tijd. We simuleren een loonstijging, waardoor de budgetbeperking verandert. Nu kunnen we wel de keuzebundel E_1 bereiken. Bij de onderste grafieken bekijken we weer arbeid en vrije tijd in functie van het reële loon. Daarbij zien we dat indien het substitutie-effect groter is als het inkomenseffect door de loonsverhoging, de arbeidsaanbodcurve stijgend is en de vraag naar vrije tijd dalend. Dat wil dus zeggen dat in ons model werknemers meer arbeid gaan aanbieden door een loonstijging.

Dit hoeft niet altijd het geval te zijn. Indien werknemers andere indifferentiecurves hebben zou het kunnen dat het inkomenseffect groter wordt als het substitutie-effect na een loonstijging. Dan zou een loonstijging leiden tot dat werknemers minder arbeid gaat aanbieden. Het kan best zijn als iemand zijn loon ziet toenemen dat deze persoon besluit bijvoorbeeld parttime te gaan werken.